

Dostoyevsky Fyodor

Valkoisia öitä

Fyodor Dostoyevsky

Valkoisia öitä

«Public Domain»

Dostoyevsky F.

Valkoisia öitä / F. Dostoyevsky — «Public Domain»,

Содержание

JOHDANTO	5
ENSIMÄINEN YÖ	6
Конец ознакомительного фрагмента.	12

Dostoyevsky Fyodor Valkoisia öitä

JOHDANTO

Sairaanloisten hengentilain kuvaileminen on kertovalle kirjailijalle vaikeimpia tehtäviä, mikä ei aina ota onnistuakseen. Usein ovat sellaiset kuvaukset pintapuolisia, osaksi aivan epätosiakin, mutta usein koetetaan niitä kokonaan välttääkin.

Ja kuitenkin on elämän kuvaus epätäydellinen, jos henkiset sairaustilat jätetään pois. Me kohtaamme niitä elämässä useammin kuin itsetiedämme, sillä hengen sairaus, jonka syyt ovat niin monilukuiset, ei ole harvinaisempi, kuin joku muukaan sairaus.

Venäjän kirjallisuudessa löydämme lukuisia kertomuksia kaikenlaisista tiloista. Melkein jokainen mainittava venäläinen kirjailija, niinkuin esim.: Gogol, Sollogub, Turgenjev, Pissemsky, Gontsharov, Tolstoi, Soltikov y.m. ovat sellaista esittäneet.

Mutta ei kukaan muu maailman kirjailija ole hengensairasten tilaa niin laajaperäisesti esittänyt kuin Dostojevsky. Hänen teoksessaan tapaammekin kaikki tilat ja kohdat, erakosta alkain, jonka elämä liikkuu säännöllisen ja sairaan tilan välillä, aina raivohulluun saakka.

Mutta ei ainoasti kuvauksiensa lukuun, vaan myös havaaintojensa terävyyteen ja hienouteen katsoen ja kertomuksensa elämäntodellisuuteen ja tarkkuuteen nähden on Dostojevsky merkittävä poikkeus. Venäläiset kirjallisuushistorioitsijat asettavat hänet tässä suhteessa Shakespearen rinnalle ja nimittävät hänen koottuja teoksiaan täydelliseksi psychopathologiaksi, mikä on luonnontieteilijänkin arvoista. Käsittääksemme Dostojevskyn mestarillista esitystä, on oikeastaan lyhyt valmistus psykiatriassa tarpeellinen.

Kukin Dostojevskyn lukuisista romaaneista ja kertomuksista sisältää vähintäänkin yhden lajin hengensairautta. Seuraava kertomus tekee sentähden erityisen vaikutuksen, että kertoja itse on henkisesti sairastyyppi ja itsekin nimittää itsensä sellaiseksi.

ENSIMÄINEN YÖ

Oli ihmeteltävä yö, yö, jollaista vain nuorena eletään, arvoisalukijani. Lukematon joukko tuikkivia tähtiä kimalteli kirkkaallataivaslaella ja tuonne ylös silmäillessä täytyi ehdottomasti kysyä: "Onko mahdollista, että sellaisenkin taivaan alla elää oikullisia, pahoja ihmisiä?"

Onhan tuo lapsellinen kysymys, arvoisa lukija, hyvinkin lapsellinen, mutta se tuli useammin mieleeni kuin teille, hyvät herrat!..Puhuessani oikullisista, pahoista ihmisistä, muistan minä omituistakuljetustani koko tuona päivänä. Aamusta varhain rasitti minuaraskasmielisyys. Äkkiä pälkähti päähäni, että kaikki pakenivat, kaikkijättivät minua. – Tietysti kysyy jokainen: "Kutka kaikki?" – Jokahdeksan vuotta elän minä Pietarissa, enkä ole tuskin tuttavaakaan osannut hankkia.

Mutta mitä minulla on tuttavista? Ilman niitäkin on minulle koko Pietari tuttua. Senpä vuoksi näytti minusta ikäänkuin kaikki minutjättäisivät, kun koko Pietari yhdellähaavaa läksi liikkeelle ja menimaahuviloihinsa. Kamalalta tuntui minusta jäädä yksinäni ja myötänsä kolme päivää juoksin minä murheessa ja tuskassa, tarkoituksetta, läpikaupungin, käsittämättä, mitä minusssa tapahtui. Jos menin yli Nevskyntai kävelin kesäpuistossa tai pitkin virran rantaa – ei ainuitakaan asvoja enään, joita olin tottunut kaiken vuotta kohtaamaan, määrätynä hetkenä, samalla paikalla.

He eivät luonnollisesti tunne minua, mutta minä tunnen heidät. Minätunnen heidät tarkasti, minä olen tutkistellut heidän naamansa, minä iloitsen, kun he ovat tyytyväisiä ja tulen synkkämieliseksi, kun hekinsynkistyvät. Minä olen milt'ei ystävyiden suhteissa erään ukon kanssa, jonka minä jokapäivä, määrätunnilla, kohtaan Fontankalla. Hän puhuu aina itseksensä ja huitoo vasemmalla kädellään, samalla kuin hänoikeassaan pitää pitkää, kultaisella päällä varustettua kierokeppiä. Hän on jo huomannut minut ja osoittaa vilkasta mielenkiintymystä minuakohtaan. Ell'en minä joskus, sattumalta, ole määrähetkellä Fontankalla, niin voin olla varma, että hän tulee levottomaksi. Sentähden olimmetoisinaan vähällä tervehtää toisiamme, erittäinkin jos me kumpikin olimme hyvällä tuulella. Sitten taaskin, ellemme kahteen päivään olleet nähneet toisiamme ja kolmantena jälleen kohtasimme, tartuimme ehdottomasti hattuihimme, mutta vielä oikiaan aikaan oivalsimme asian oikian laidan, annoimme käden vaipua ja menimme myötätuntoisinatoistemme ohitse.

Talotkin ovat minulle tuttuja. Astuessani pitkin katuja näkyy jokainentunkeutuvan esiin, katselevan minua kaikkine ikkunoineen, ikäänkuintohtoisivat sanoa: – "Hyvää päivää! kuinka voitte? Minä olen, Jumalankiitos, terve ja toukokuussa saan minä vielä yhden kerroksen."

Taikka: – "Kuinka voitte? Minulla alkaa huomenna korjaus."

Taikka: – "Olin vähällä palaa ja olen kovin pelästynyt."

Minulla on lemmikkiä niiden seassa, läheisiä ystäviä, eräs niistä tulee tänä suvena käymään parannuksella arkkitehdin luona. Mutta sitten tulen minä jokapäivä menemään siitä ohitse ettei vain mitään tuostaparantamisesta tapahtuisi noin vain päällemmittäin. Älköön niintapahtukokaan!

Mutta en koskaan ole unohtama erään vaalean ruusunvärisen talon historiaa. Se oli niin soma, kivinen, vähäinen huoneus, se katseli niinystävällisesti ja kutsuvasti minuun ja niin ylpeästi kömpelöönnaapuriinsa, että sydämeni iloitsi, niin usein kuin kuljin sen ohitse. Edellisellä viikolla astuskelin minä jälleen tuota katuja pitkin ja kun minä silmäilin ystäväni puoleen, kuulin minä valittavaisen huudon: "Heovat minut tahrineet keltaisella värillä!" Raakalaiset! Eivät he olemitään säästäneet, ei edes pylviä eikä koristeita ja ystäväni on aivan kokonaan keltainen, niinkuin kanarialintu. Sappeni paisuipartaittensa yli tästä näöstä enkä vielä tänäänkään voi tuota niinsurkeasti rumennettua taloa jälleen nähdä, mikä tuonelan värilläsiveltiin.

Näin saattaa nyt lukija käsittää mitenkä minä olen koko Pietarin kanssatuttu.

Maininnut olen jo, että minua vaivasi levottomuus kolme päivää, kunnes vihdoinkin keksin syyn siihen. Kadullakaan ei löytänyt rauhaa. – Tämä ei ollut siellä eikä tuokaan ollut siellä ja mihinkä oli sekään mennyt? – Ja kotonani oli vielä pahemmin. Kaksi ehtoota

vaivasin itseänikysymyksellä: Mitä puuttuu minulta sitten tässä sopessani? Mikä tekeeoloni täällä niin kiusalliseksi? Neuvottomana katselin minäviheriäisiä, savustuneita seinä ja kattoa, missä riippui hämähäkinseittiä, joiden säilyttämisessä Matrena kunnosti itsensä. Minäsilmailin kaikkia huonekaluja, tarkastelin joka tuolia ja kysyinitselfäni eikö tuo paha siinä olisi? Sillä niinpiankuin ei tuoli niinseiso, niinkuin se eilen seiso, niin olen aivan raivossani. Minätähystelin ikkunaankin, mutta kaikki oli turhaa, ei tullut olo minullevähintäkään helpommaksi. Sitten juolahti mieleeni kutsua Matrena ja antaa hänelle isällisiä varoituksia hämähäkin seitistä erittäinkin jaepäjärjestyksestä yleensä. Mutta hän vain kummastellen katseli minua jani, sanaakaan sanomatta, tihensä ja hämähäkin seitit riippuvatvieläkin hyvin säilytettynä samassa paikassa.

Vihdoin, vasta tänä aamuna huomasin minä mistä oli kysymys! Voi! Herientävät kaikki ulos maahuviloihinsa! Anteksi arkipäiväinen puheeni, mutta en ollut siinä mielessä, että voisin suuria sanoja sommitella, koska kaikki mitä Pietarissa oli eloa, oli lähtemäisilläänmaahuviloihinsa, tai oli jo niihin mennyt, – koska kukin säädylisennäköinen kunnioitettava herra, joka otti isvossikan, näytti minunsilmissäni kunnianarvoiselta perheenisältä, joka suoritettunpäivätyön jälkeen matkustaa pois virkistykseen perheensä parissamaahuvilassaan... Koska kussakin ohikulkijassa oli jotakin niinomituista, mikä jokaiselle vastaantulijalle ilmoitti: "Minä, herrani, olen täällä vain noin sivumenneen ja kahden tunnin kuluttua matkustanmaahuvilaan..."

Aukeni ikkuna, jota hentoset sormet, valkeat kuin sokeri, täristivät, ilmestyi soman tyttösen pää, joka kutsui luokseen erästä astioissakasvavia kukkia kaupittelevaa kulkukauppiasta. Oitis tuli mieleenajatus, että näitä kukkia ostettiin ei ilahtuakseen niiden hyvästähajusta kolkossa kaupungin asunnossa, vaan viedäkseen ne maahuvilaan.

Pian oli minulla sellainen menestys uudessa omituisessa keksinnössäni, että minä paljaasta ulkonäöstä, hairahtumatta, saatoin sanoa, millämaahuvilalla kukin asui. Kameny-Ostrovan (kivisen saaren) jaApteekkari-saaren ja maahuvilain asukkaat Pietarihofin rautatienvarella, tunnettiin erinomaisesta loisteliaisuudesta, hienoistakesäpuvuista ja komeista ajopelistä, joissa he kaupunkiin tulivat.Pargolovan ja ympäristön asukkaat tekivät jo heti ensi silmäyksessävaikutuksen järjellisellä vakavuudellaan. Krestovsky-saaren asujametolivat vaatimattoman, iloisen ulkonäkönsä puolesta tunnettavat.

Kohdatessani pitkän jonon kuormavaunuja, mitkä kulkivat verkalleen,höllillä ohjaksilla, ja joissa oli kokonaisia vuoria huonekaluja, tuoleja, pöytiä, turkkilaisia ja ei turkkilaisia divaaneja jakaikenlaatuista taloustavaraa, joiden päällä istui kukoistavakeittäjätär varjellen haltijaväkönsä omaisuutta niinkuin silmäterää – nähdessäni aluksia, jotka, kuormattuina kaikenmoisilla talontarpeilla, kulkivat Nevaa tai Fontankaa alaspäin saaria kohti, monistuivatkuormavaunut ja alukset kymmen- ja satakertaisiksi silmissäni. Minustanäytti ikäänkuin lähtisi kaikki liikkeelle vaeltaakseen suurissamatkueissa maahuviloihin, ikäänkuin koko Pietari muuttuisi erämaaksi.Vihdoin käsitti minut häpeän ja murheen tunto, sillä minulla ei ollutlainkaan paikkaa mihinkä minä maille menisin. Minä olin valmismatkustamaan jokaisessa kuormavaunussa ja jokaisen säädylisen näköisenherran kanssa, joka oli ajopelit vuokrannut. Mutta ei kukaan, ei niinkukaan kutsunut minua. Minut unhotettiin kokonaan, minä olin tosiaankinvieras kaikille!

Minä kuljeksini paljon ja kauvaksi, niin että minä, tapani mukaan, olinjo kokonaan unohtanut missä minä olinkaan, kun minä äkkiä näinportinvartijan edessäni. Kohta tulini sydämessäni iloiseksi, minä meninportin läpitse, ketoja ja niittyjä pitkin, enkä välittänytväsymyksestä, vaan tunsin koko olennessani, että kuorma kirposisielustani. Kaikki ohikulkijat katselivat minuun niin iloisesti, ettätodella jouduin kiusaukseen tervehtiä heitä, kaikki näkyivät he olevanjostakin syystä iloiset, kaikki polttivat he sikaareja. Ja minä olinniin tyytyväinen niinkuin ei koskaan ennen. Minä tunsin itseni äkkiäsiirretyksi Italiaan, – niin voimallisesti vaikutti luonto minuun, puolikuolleen kaupunkilaiseen, joka olin melkein tukehtunut kivistenmuurien väliin.

On jotakin sanomattomasti vaikuttavaa meidän Pietarilaisessaluonnossamme, kun se, kevään lähestyessä, äkkiä kehittää kaikenvaltansa, kaikki taivaalta saamansa voimat,

seppelöitsee jakukilla koristaa itsensä. Ehdottomasti muistuttaa se minuajostakusta sairaanloisesta, nääntyneestä työstä, jota surkuttelulla, rakastavalla myötätuntoisuudella katsellaan, mutta joka äkkiä, yhdessäilmänräpäyksessä, kukoistaa ihmeteltävässä ihanuudessa, sill'aikaakuin me hämmästyneinä, ihastuneina kysymme itseltämme, mikä voima senvaikutti, että nuo surulliset, ajattelevaiset silmät leimahtivatsellaiseen tuleen, että nuo kalpeat, laihat posket täyttyivät verellä, että nuo hennot kasvojenpiirteet tulivat niin innostuneiksi, että tuopovi kohosi, että tuon tyttöparan kasvoja elähytti elämän voima jakauneus sekä hurmaava hymyily?

Me katselemme ympärillemme ja etsimme jotakuta, joka voisi tätä ihmettäselittää... Mutta vain silmänräpäyksen, – ehkä jo huomenna tapaammejälleen tuon hajamielisen silmäyksen, kuin ennen, samat kalpeat kasvot, saman epäröimisen liikkeissä ja kuolettavan tuskan jälkiäkin lyhyenkukoistusajan kuluttua...

Ja me surkuttelemme, että tuo katoova kauneus haihtui niin nopeasti jatakaisin palajamatta, että sen loisto oli niin petollinen.

Mutta kuitenkin oli yöni päivää parempi! Se oli tällainen:

Hyvin myöhään palasin minä kaupunkiin ja kello löi jo kymmenen kun minälähestyin asuntoani. Tieni vei minut pitkin kanavaa, missä ei tähän aikaan tapaa yhtään ihmissielua. Minä asun nimittäin etäisessäkaupunginosassa.

Minä kuljin ja lauloin, sillä, kun minä olen onnellinen, laulan minä aina jotakin itsekseni, niinkuin jokainen onnellinen ihminen, jolla eiole ystäviä, eikä hyviä tuttavias, joiden kanssa hän voisi iloansajakaa. Äkkiä sattui minulle aivan odottamaton seikkailu.

Syrjässä, kanavan käsipuita vasten nojautuneena seiso i eräs naisellinenolento. Hänen kyynärpäänsä lepäsivät käsipuitten raudalla ja hänkatseli hyvin tarkasti kanavan synkkään veteen. Hän kantoi viehättävääkeltaista hattua ja somaa mustaa kauhtanaa.

"Se on neito ja kaikissa tapauksissa ruskosilmäinen", ajattelin minä. Ei hän näkynyt kuulevan askeleitani eikä liikahtanut astuessanipidätetyllä henkäyksellä ja kovasti tykyttävällä sydämellä hänenohitsensa.

"Merkillistä!" ajattelin minä, "luultavasti on hän vaipunutajatuksiinsa jostakin syystä", ja äkkiä jäin minä ikäänkuinkivettyneenä seisomaan. Kuulin tukahdutettua itkua. Niinpä! Se ei olluterehdys. Neito itki ja nyyhkyi tuon tuostakin. Jumalani! Sydämenilakkasi sykkimästä. Ja niin kovin ujo olen minä naisia kohtaan, ...mutta se oli niin liikuttava hetki! Minä käännyn ympär i, astuin hänenluokseen ja olin juuri häntä puhuttelemaisillani: "Neitiseni!"; elleiolisi mieleeni johtunut, että tämä puhuttelemistapa jo tuhansia kertojaon esiintynyt suuren maailman romaaneissa.

Se vain pidätti minua. Mutta etsiessäni toisia sanoja, ojentiheneitonen, katseli ympärilleen, painoi silmänsä alas ja astui reippaastiohitseni pitkin rantakatua. Minä seurasin häntä oitis perässä, muttahän huomasi sen, jätti rannan, astui kadun poikki ja sitten eteenpäinkäytävällä. En uskaltanut seurata häntä kadun poikki. Sydämeni sykkikiivaasti. Aavistamatta tuli sattumus avukseni.

Tuolla puolen käytävää, ei kaukana tuntemattomastani, ilmestyi äkkiäeräs hännystakkiin puettu vakavan ikäinen herrasmies, mutta ei voisanoa, että hän oli yhtä vakava käytökseltään ja käynniltään. Hän astuihorjuen, nojaten samassa varovasti muuria vasten. Neitonen riensiniinkuin nuoli, nopeasti ja ujosti kuten kaikkien tyttöjen on tapa, jotka eivät toivo, että kukaan seuraa yöllä heitä kotiin, Tietysti ei olisi tuo hoiperteleva herra häntä saavuttanutkaan, ellei kohtaloni olisi pakoittanut häntä käyttämään keinokkaita keinoja. Äkkiä, sanaakaan sanomatta, kiiruhtaa herra juoksujalassa tuntemattomaniperässä. Neitonen riensi niinkuin myrsky, mutta tuo hoiperteleva herrasaavutti hänet; neitonen huudahti – ja ... minä siunaan kohtaloamainiosta kepeistäni, mikä tällä haavaa oli sattumalta oikiassakädessäni. Silmänräpäyksessä olin minä kadun toisella puolen. Oitiskäsitti kutsumaton seuralainen, mistä oli kysymys, tuli järkihinsä, vaiken i ja jäi jälkeempäin. Vasta kun jo olimme melkoisen matkanpäässä, teki hän vastalauseen oikein pontevin sanoin. Mutta hänensanansa eivät saavuttaneet meitä enään.

"Antakaa minulle käsivartenne", sanoin minä tuntemattomalleni, "sittenei hän enään rohkene teitä ahdistaa."

Vaijeten ojensi hän käsivartensa minulle, vapisten vielä liikutuksestaja peljästyksestä. Oi, kuinka minä tässä silmänräpäyksessä siunasinkutsumatonta herraa. Silmäilin neitoa sivultapäin, – hän oliviehättävä ruskosilmä, – olin oikein arvannut. Hänen mustissasilmäripseissään kiilsivät vielä kyyneleet päästystä peljästyksestä taiaikaisemmasta murheesta. Mutta hänen huulillaan oli jo hymyily. Hänkatsahti salaa minuun, punastui hieman ja löi silmänsä alas.

"Kuulkaas, miksi pakenitte minua? Jos minä olisin ollut läsnä, niin ei olisi teille mitään tapahtunut."

"Mutta enhän minä teitä edes tuntenut. Luulin että tekin..."

"Tunnetteko sitten nyt minua?"

"Vähän ... esimerkiksi ... miksi vapisitte te?"

"Oi, te olette oitis huomanneet!" vastasin minä, ihastuneena, että tuntemattomani oli niin älykäs. Se ei koskaan ole kaunottarellevahingoksi. "Niin te olette oitis huomanneet kenenkään kanssa teillä ontekemistä. Minä olen arka naisien parissa, enkä väitä, etten ollut vähemmän, kuin tekään, hämmästyntynyt silloin kuin tuo herra teitä peljästyi... Nyt pelkään vain yhtä. Se on minusta kuin unta. Unissakaan en olisi ajatellut, että kerrankaan saisin puhua naisellisenolennon kanssa."

"Kuinka? Tosiaankin?"

"Ja kun käsivarteni vapisee, niin on se siitä, etten vielä koskaan ole käsitellyt niin somaa, pientä käsivartta kuin teidän. Olen kokonaan vieraantunut seurustelusta naisten kanssa, se on, minä en ole vielä koskaan siihen tottunut. Minä elän yksinäni... En tiedä lainkaan kuinka heidän kanssa puhutaan. Nähkääs, minä pelkään sanovani tyhmyyksiä. Sanokaas suoraan minulle, enkö minä ole vastenmielinen."

"Ei, ei lainkaan, päinvastoin. Ja jos te vaaditte, että puhun suoraan, niin saatan teille sanoa, että sellainen kainous miellyttää naisia. Jostahdotte tietää vielä enemmän, niin tahdon teille uskoa, että temiellyttätte minuakin – ja että minä kernaasti suostun seuraanneasunnolleni."

"Te saatte kai ujouteni oitis haihtumaan", vastasin minä ihastuneena, "ja sitten on keinoni lopussa."

"Keinotko? Mitkä keinot, mitä varten? Se on jo huonoa."

"Suokaa anteeksi, kieleni on liijan kerkiä. Mutta kuinka voitte vaatia, että sellaisena hetkenä ei toivoa..."

"Mieliksennekö? Eikö totta?"

"Niinpä niin! Olkaa, Jumalan nimessä, varovainen. Tuomitkaa kuka minä olen. Minä olen nyt kuudenkolmatta vuoden vanha, mutta en ole vielä koskaan seurustellut kenenkään kanssa. Kuinka voisin siis kauniisti javiisaasti puhua? Teille on sopivampi kun kaikki on suoraan puhuttu. Minä en osaa vaijeta, kun sydän on täysi. Yhtäkaikki... Uskotte kominua? Ei ainoatakaan naista, ei koskaan, ei koskaan. Ei vähintäkään tuntuuta. Minä uneksin ja toivon vain jokapäivä, että minä vihdoinkerrankin kohtaisin jonkun. Voi, jos te tietäisitte kuinka usein minä olen tällä tavalla ollut rakastunut!"

"Nytkö? Kuinka? Kehenkä?"

"Ei kehenkään, – ihannekuvaan, – tuohon, joka minulle unessaimestyy. Ajatuksissani elän minä läpi koko romaanin. Oi, te ette tunneminua! Se on totta, minä olen kohdannut kaksi, kolme naista. Mutta mitänaisia olivatkaan he. He olivat aina tuollaisia ravintolanaisia, että... Mutta te tullette nauramaan, kun minä kerron teille, että useintuli mieleeni puhutella kadulla jotakuta ylhäissäätystistä naista, arvattavasti, kun hän olisi yksinään ja luonnollisesti kaino, kunnioitettava ja intohimoinen. Aikomukseni oli sanoa hänelle, että minä yksinäisyydessäni menen hukkaan, ettei hän karkoittaisi minua luotaan pois, minulla kun ei ole mahdollisuus oppia ketään naistatuntemaan. Minä tahdoin huomauttaa häntä siitä, että naisenvelvollisuus on ei kieltää niin onnettoman ihmisen kainoa rukousta kuin minun, että minä en pyydä enempää kuin sanomaan minulle

kaksimyötätuntoista, ystävällistä sanaa, eikä ajamaan minua ensiaskeleellapois, uskomaan sanaani, kuulemaan mitä minulla olisi sanottavaa, nauramaan minulle, jos niin mieli tekisi, lohduttamaan minua, lahjoittamaan minulle pari sanaa, ainoastaan pari sanaa, sitten entahtoisu puolestani enään koskaan kohdata häntä!.. Mutta tenauratte!.. Muutoin, puhunhan minä tätäkin tarkoitusta varten."

"Älkäätk olko pahoillanne siitä. Minä nauran senvuoksi, että te itselette oma vihollisenne, jos te yrittäisitte sitä, niin tulisi seteille ehkä onnistumaan vaikkapa kadullakin, – jota yksinkertaisemminsiä parempi. Ei kukaan hyväsydäminen nainen, ellei hän vain ole tyhmä,tai sillä hetkellä vihainen jostakin, tulisi kieltämään teiltä noitamuutamia sanoja, joita te niin kainosti rukoulette. Olenhan minäkinesimerkkinä siihen! Luonnollisesti tulisi hän pitämään teitämielettömänä. Minä tuomitsen itseni mukaan. Minä tiedän hyvin kyllä,kuinka ihmiset maailmassa elävät."

"Oi, minä kiitän teitä!" huusin minä. "Te ette tiedä kuinka paljonhyvää te nyt juuri osoitate minulle."

"Hyvä, hyvä! Mutta sanokaas minulle, kuinka tiesitte te, että minä olensellinen nainen, jonka kanssa ... tai jota te piditte huomaavaisuudenja ystävyuden arvoisena ... sanalla sanottuna, ei ravintolanaisena, niinkuin te sanoitte. Miksi päätitte kääntyä minun puoleeni?"

"Miksikö? Miksikö? Tehän olitte yksinänne, kun tuo herra tuli liijanrohkeaksi, on yö ... myönnättehän itsekin, että se on velvollisuus..."

"Ei, ei, vielä varhemmin, tuolla kanavalla. Tahdoittehan jo silloinlähestyä minua."

"Tuollako? Minä en oikein tiedä, mitä minä vastaisin, minä pelkäsin...Tietäkääs, tänään olin minä onnellinen. Minä menin kävelyllä jalauloinkin. Olin kaupungin ulkopuolella. Ei ole minulla vielä koskaanollut niin onnellisia hetkiä. Te ... ehkä näytti se minustaselliselta. Suokaa nyt anteeksi, että minä muistutan siitä: minäluulin että te itkitte enkä minä voinut sitä kuulla ... sydämeni oliahdistettu... Oi, Jumalani! Eikö minun tullut huolehtia teistä? Olikoehkä synti tuntea veljellistä surkuttelua teitä kohtaan? Suokaaanteeksi, minä sanoin surkuttelua ... niinpä niin, sanalla sanottu, saatoinko teitä loukata, että ehdottomasti johtui mieleeni lähestyälähemmäksi teitä?"

"Riittää jo, älkää puhuko enempää", sanoi neito, lyöden silmänsä alasja puristaen käsivarttani. "Minä olen itse syyllinen, koska puhuinsiitä, mutta minua ilahduttaa, etten minä teistä erehtynyt... Mutta nytolen minä jo kotona, minun on mentävä tämän pereulokin [syrjäkatu]poikki ... Tässä, kaksi askelta. Jääkäätk hyvästi! Kiitän teitä..."

"Emmekö enään koskaan saa nähdä toinen toistamme? Pitääkö nyttuttavuutemme tähän loppua?"

"Katsokaas", sanoi neito hymyillen, – "alussa tahdoitte vain parisanaa vaihtaa ja nyt ... nyt, mutta minä en tahdo kieltää, ehkä tulemmejälleen kohtaamaan toisemme."

"Minä tulen huomenna jälleen tänne", sanoin minä. "Oi, sallikaaminulle, minä pyydän jo..."

"Te olette kärsimätön, johan te teette vaatimuksen."

"Kuulkaapas minua", keskeytin minä häntä. "Antakaa minulle anteeksi, että minä taas en sanon teille jotakin sellaista... Mutta nähkääs, envoi minä muuta kuin tulla huomenna jälleen tänne. Minä olen uneksija.Minä saan elämän todellisuutta niin vähän osakseni; sellaisetsilmänräpäykset niinkuin nytkin, ovat minulle niin harvinaiset, etten minä voi muuta kuin vielä kerran elää näitä minuuttejamielikumituksessani. Minä tulen uneksimaan teistä koko yön, kokoviikon, jopa koko vuodenkin. Minä tulen kaikissa tapauksissa huomennatänne, tähän paikkaan, tällä tunnilla ja minä olen onnellinenajatelllessani edellistä päivää. Tämä paikka on minulle jo kallis.Minulla on jo kaksi, kolme sellaista paikkaa Pietarissa. Minä olenkerran itkenyt muistoa, kuten tekin... Kuka tietää, ehkä itkitte tekinkymmenen minuuttia ennen muistellessanne jotakin... Mutta antakaaanteeksi, minä olen taaskin unohtanut itseni... Ehkä olitte tekinkerran tässä erittäin onnellinen."

"Hyvä", sanoi neitonen, "minä tulen huomenna tänne kymmenen tienoissa.Huomaan etten voi sitä teiltä kieltää... On nimittäin tarpeellista, että minä huomenna olen täällä. Älkää ajatelko,

että minä tahtoisinkahdenkeskistä kohtausta teidän kanssanne, minä sanon suoraan teille, että minun täytyy erityisestä syystä olla täällä. Mutta, nähkääs, parempi on että sanon teille kohta: ei ole vahingoksi, jos tekintulette. Sillä ensiksi saattaisi tapahtua sellaista häiriötä kuinäskettäinkin, mutta se on nyt sivuasiasia ... sanalla sanottu, minähalajaisin kernaasti teitä nähdäkseni ... sanoakseni teille muutamansanan. Mutta ettekö nyt tule tuomitsemaan minua? Älkää luulko, ettäminä niin helposti myönnän jälleennäkemistä. Minä en tulisi sitämyöntämään, jos ... mutta se on minun salaisuuteni! Mutta ennen täytyymeidän tehdä välipuhe."

"Välipuhe! Puhukaa! Sanokaa edeltäpäin minulle kaikki. Minä suostun, minä olen valmis kaikkiin", huusin ihastuksissani, "minä vakuutanolevani kuuliainen ... tunnette minut."

"Juuri senvuoksi, että minä tunnen teidät kutsun minä teitä huomennatulemaan", sanoi neito hymyillen. "Minä tunnen teidät tarkasti. Muttahuomatkaa se, että tulette ehdoilla. Ensiksi (mutta olkaa hyvä jatäyttäkää, mitä minä teiltä pyydän – nähkääs, minä puhun suoraan)älkää rakastuko minuun ... se ei saa tapahtua, minä vakuutan teille.Ystävyyteen olen minä valmis, tässä on käteni. Mutta rakastua, se onmahdointia, minä pyydän teitä."

"Minä vannon teille", huusin minä, tarttuen hänen käteensä...

"Kyllin, älkää vannoko, minä tiedän jo, te olette valmis räjähtämäänniinkuin ruuti. Älkää käsittäkö minua väärin, kun minä niin puhun. Joste tietäisitte... Ei ole minulla ketään, jonka kanssa minä voisin sananvaihtaa, jonka luona voisin neuvon löytää, tietysti ei sovi kadullahakea neuvonantajaa, mutta te olette poikkeus. Minä tunnen teidättarkasti, niinkuin olisimme jo parikymmentä vuotta olleet tuttavat...Eikö totta, ettehän tule minua pettämään?"

"Nähkääs, minä en lainkaan tiedä kuinka minä viettäisin nämäneljäkolmatta tuntia."

"Nukkukaa makeasti, hyvää yötä ja muistakaa mitä minä jo olen teilleuskonut. Mutta olettehan niin kauniisti sanonut: pitääkö jokaisestatunteesta tehdä tiliä, veljellisestäkin myötätuntoisuudesta? Tietäkääs,se oli niin kauniisti sanottu, että samassa päätin uskoa itseniteille."

"Mutta mihinkä saakka? Kuinka pitkälle?"

"Hyvästi. Se täytyy vielä pysyä salaisuutena. Se on sitä parempiteille. Etäältä näkyy se enemmän romaanin kaltaiselta. Ehkä sanon minäsen teille, ehk'en myöskään. Minun täytyy vielä enemmän puhuakanssanne, me tulemme vielä paremmin tuntemaan toisemme."

"Niinpä, minä tulen huomenna tarkemmin kertomaan itsestäni. Mutta mitäse on? Aivan kuin olisi ihme minussa tapahtunut... Missä minä olen,Jumalani? Sanokaappas minulle, ettekö ole tyytyväinen siihen ettettehämmästynt niinkuin joku toinen olisi tehnyt ja ettette oitiskarkoittanut minua pois? Kaksi minuuttia ja te teitte minut ainiaanonnelliseksi! Niin onnelliseksi! Kuka tietää, ehkä olette te sovittanutminut itseni kanssa ja pelastanut minut epäilyksestäni. Niinpä tulenminä huomenna kertomaan teille kaikki, teidän pitää kaikki tietämän, kaikki..."

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.